No. 257 1835.

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- Nieuws- COURANT, en Wetenschappelijk Blad.

Donderdag 29 October.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De belgische oorlogs minister *Evain* heeft bij eene dagorder aan de fransche officieren, in het belgische leger dienende, onder dagteekening van den 18den dezer bekend gemaakt, dat de fransche minister van oorlog, maarschalk *Maison*, hem bij depesche van 3 September ll. had berigt, dat overeenkomstig het koninklijk besluit van 27 Maart 1834, gemelde officieren, die door het fransch gouvernement gequoteerd zijn om in België te dienen, dit jaar met de officieren van hunnen rang en ancieniteit wapen deelen zullen in de bevordering naar keuze, bij den arbeid die thans in Frankrijk na de plaats gehad hebbende inspectie geschieden moet. Het getal der officieren op welke deze dagorder van toepassing is bedraagt 77; te weten 5 hoofd officieren, 5 officieren van den staf, 5 officieren der artillerie, 4 van de kavallerie en 58 van de infanterie. De *Emancipation* dit een en ander mededeelende, maakt de aanmerking, dat het te bevreemden valt dat er thans zoo veel verbittering in België tegen de fransche officieren bestaat, daar onder een getal van 2800 officieren, die het belgische leger telt, slechts 77 uit de fransche kaders gekomen zijn; genoemd blad vergeet echter daarbij op te merken, dat er in den rei der officieren van de belgische troeppen buitendien nog een groot aantal Franschen zijn, die schoon thans niet tot het fransch leger behoorende, maar, vroeger 't zij al of niet gediend hebbende, in het begin der revolutie al te gemakkelijk eene plaatsing in het belgisch leger vonden. — De *Courrier* beschuldigt den minister *Evain*, dat deze de bewuste depesche anderhalve maand in zijne bureaux gehouden heeft, doch wil echter dit verzuim liever aan onachtzaamheid toeschrijven, dan dat, zooals de meening van anderen was, dezelve door die vertraging sommigen zijner gunstelingen in de gelegenheid had willen stellen, van hunne kameraden in derzelver pogingen voor te zijn.

— Te Antwerpen waren heden (27 *October*) genoteerd: Bel. 101⅛; O. Metall. 102⅝; Sp. *Guebhard* 29¼; Perpet. 29⅝, ½ Leening 1834, 42⅝ — Certificaten 92⅛; Nat. ten 92, 92⅛; Sicil. 93¼; Rom. L. 101½; Id. te Antw. 98; Braz. 67.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 25sten October.

Het bevestigt zich dat de zuidelijke provincien van Spanje in haren tegenstand volharden. Het dagblad van Cadix van den 9den dezer vermeldt, dat men aldaar eene proclamatie van de centrale junta van Andujar had ontvangen, waarbij deze de ingezetenen van Andalusien vermaande, om eenstemmig en met nadruk den ingeslagen weg te vervolgen, dat is getrouw aan de koningin te blijven, doch te gelijker tijd op de bijeenroeping eener constituerende vergadering aan te dringen en de wapenen niet eerder af te leggen, voor dat aan het billijk verlangen der bevolking was voldaan. Dit stuk schijnt bij de zoogenaamde vrijheidsvrienden te Cadix, als in eenen te gematigden toon gesteld, ontevredenheid te hebben verwekt; immers de menigte is in beweging gekomen, de nationale garde heeft hare zijde gekozen, en onder het geroep van *Leve de Vrijheid*, werd er eene deputatie aan den gouverneur afgezonden, om aan dezen den wensch der bevolking, dat er eene nieuwe junta mogt worden benoemd, kenbaar te maken. Aan dit verzoek is voorts onmiddellijk voldaan, en de genoemde bevelhebber heeft zich aan het hoofd der beweging gesteld. Hetzelfde dagblad voegt hierbij, dat er twee duizend man van Sevilien zijn uitgetrokken, om ook daar de junta te herstellen, terwijl die van Malaga, Jaca en andere plaatsen zich nog niet hadden ontbonden.

De Madridsche dagbladen tot den 17den maken van dit alles nog geene uitdrukkelijke melding, doch het blijkt dat er reeds den 12den in de hoofdstad een gerucht in omloop was, dat niet alleen te Cadix maar ook te Sevilien de junta's waren hersteld; schoon het officieel dagblad meende dat er alle hoop was, om spoedig tot eene gewenschte schikking te geraken. De centrale junta van Andujar meende den 9den de geboortedag der jonge koningin plegtig te vieren.

— Het *Journal de Paris* vermeldt, dat de centrale junta een korps troepen, onder den kolonel *Orense* naar Sevilien heeft gezonden, om de leden der junta, die zich aan het gouvernement hebben onderworpen in hechtenis te nemen, doch dat genoemde bevelhebber op verzoek van de nationale garde en bezetting dier plaats in verzekerde bewaring is gesteld, en onder goed geleide naar Badajoz gebragt, terwijl zijne onderhebbende manschappen hunnen tegenstand hebben geboden. Op dit berigt zonden ook de vrijwilligers van Sevilien, die zich te dezer stede bevonden, de centrale junta hebben verlaten.

Het officieel dagblad van den 24den levert het koninklijk decreet, waarbij, op zekere gemoedsbezwaren, alle Spanjaarden in Spanje zijn aangemaand de wapenen te nederen ten behoeve van Hare Majesteit verbeurd verklaard.

Men hield zich eindelijk in de hoofdstad vooral bezig met de nieuwe wet op de verkiezingen, omtrent welker inhoud de commissie van redactie reeds in gemeen overleg was.

De hoofdkwestie was of men het regt om tot de verkiezingen mede te werken, van eenig bezit van vaste eigendommen zou doen afhangen.

De berigten van de grenzen bepalen zich hoofdzakelijk tot de toebereidselen, die zoo men wil in het hoofdkwartier van den *Carlos* gemaakt worden, om met eene magt van 25,000 man over Vittoria naar Burgos te trekken. De graaf *de Casa-Eguia*, die reeds onder koning *Ferdinand* den rang van luitenant-generaal bekleedde, zoude bij dien togt het opperbevel voeren.

Den 18den dezer zijn de karlisten en christinos aan het brugenhoofd over de Bidassoa in het gezigt der Fransche voorposten slaags geweest. Men wil dat de eerste het onderspit hebben gedolven.

— De *Moniteur* bevat eene koninklijke ordonnantie waarbij het bevel over de troepen die langs de grenzen van Spanje zijn gekonsenteerd aan de plaatselijke militaire autoriteiten is opgedragen. Men wil dat zulks strekken moet om den uitvoer van wapenen en krijgsbehoeften voor don *Carlos*, te beter te verhinderen.

— Men vindt in sommige dagbladen den korten inhoud der nota die onlangs door den Engelschen gezant aan het Fransch bestuur ten aanzien van de Spaansche aangelegenheden zou zijn overhandigd. Dezelve komt hoofdzakelijk daarop neer, dat de ingezetenen die het tijdvak verbond ondertekenden, zich verbonden hebben het thans gevestigd gouvernement te Madrid te ondersteunen, zonder zich het regt aan te matigen om zich met de inwendige Spaansche belangelijk te bemoeijen. Uit hoofde dier verbindtenis meende het Engelsche gouvernement door zijnen invloed ook den heer *de Mendizabal* tehulpzaam te moeten zijn, om zich met de provinciale junta's te vereenen, doch men had daarin van den Fransche gezant geene medewerking gevonden, maar integendeel opgemerkt, dat don *Carlos* geheel vergehindered van wapenen en krijgsbehoeften uit Frankrijk werd voorzien.

De hertog *van Orleans* wordt op zijne reis in de Middellandsche zee door een aanzienlijk gevolg begeleid, en zal zich den 30sten October te Toulon inschepen, om in de eerste plaats Corsika te bezoeken.

(Heden, uit hoofde van den Zondag, geene fonds-notering.)

NEDERLANDEN.

BREDA, den 28sten October.

Z. K. H. prins *Willem Frederik Hendrik* is maandag avond van Soestdijk in 's Gravenhage aangekomen, en vertrekt heden, vergezeld van Hoogstdezelfs oudsten broeder, naar Tilburg.

— Gisteren heeft H. K. H. prinses *Albert* van Pruissen de tentoonstelling van schilderijen, te 's Hage gehouden, geopend.

— De eerste kamer der Staten-Generaal heeft zich gisteren vereenigd met het ontwerp van adres aan den Koning, in antwoord op de troonrede, maandag door de tweede kamer aangenomen. Zij heeft dat ontwerp insgelijks met algemeene stemmen goedgekeurd. Heden moet het adres den Koning worden aangeboden. Vervolgens zal de tweede kamer vergaderen, in welker zitting het antwoord des Konings op het adres zal bekend worden. De afdeelingen van de tweede kamer hebben gisteren een aanvang gemaakt met het onderzoek der financiele wetten.

— Op de laatstelijk aan de Staten-Generaal voorgedragene begrooting komen, onder anderen, bij die voor het departement van marine voor: aanbouw, aftimmering, herstelling, uitrusting en gewoon onderhoud van schepen, gebouwen, werken en maritime werken, ƒ 1,207,527,48; dagloonen der werklieden bij [illegible] werven ƒ 925,000; schippers, matrozen en [illegible] ƒ 64,736,50; het vaste korps der mariniers ƒ 247,750,05; werving ƒ 17,3[illegible] ten, soldijen en tafelgelden der active zeemagt [illegible]

ding der equipagien ƒ 114,849; schafting ƒ 451,284,20; kosten van Zr. Ms. schepen en vaartuigen buiten 's lands ƒ 50,000; geneeskundige dienst ƒ 29,850; kosten van de maritime school te Medemblik ƒ 67,556; kosten van het loodswezen en tonnen, baken en vuren ƒ 162,314,90; kosten van het uit- en teloodsen van 's rijks schepen en vaartuigen in en uit de havens van dit rijk ƒ 10,000, en jaarlijksche onderstand aan de kweekschool voor de zeevaart te Amsterdam ƒ 19,000.

— De heer Directeur-Generaal van Oorlog *ad interim*, dezer dagen executie gevende aan 's Konings bevelen tot het ontslaan der milicien van de ligting van 1826, heeft, bij circulaire van den 7sten dezer, N°. 8, de kommanderende officieren der korpsen met de noodige instructien daaromtrent voorzien, en daarbij, zoo nopens den tijd en de wijze waarop dit ontslag zal worden verleend, als met opzigt tot al hetgeen daarbij in acht zal worden genomen, het navolgende bepaald:

1°. Dat aan de bedoelde manschappen, daaronder begrepen de zoodanigen van de gemelde ligting, die vroeger, krachtens art. 171 der wet van Januarij 1817, bij de vrijwillig aangeworvenen zijn overgegaan, en die hunne vrijwillige verbindtenis een einde gebragt hebben, het ontslag zal worden verleend, in het tijdvak van 15 November tot 15 December aanstaande;

2°. Dat de kommanderende officieren der depots van de verschillende korpsen onverwijld duidelijke nominatiefve staten, der met onbepaald verlof zijnde milicien, der voorschreven ligting zullen inzenden aan de heeren gouverneurs der provincien, in welke die milicien zich bevinden;

3°. Dat al de in deze bedoelde manschappen die met onbepaald verlof zijn, onverschillig bij welk onderdeel van het korps zij zijn ingedeeld, zich, in het voormeld tijdvak van 15 November tot 15 December aanstaande, voorzien van hunne wapenen, uitrusting en livreiten, bij de depots der korpsen waartoe zij behooren (*), zullen begeven, ten einde hunne wapenen en het ledetgoed in te leveren, hunne afrekening tot stand te brengen, en het paspoort te ontvangen;

4°. Dat de alzoo bij de depots opgekomen manschappen, voor zooveel zij daarbij niet zijn ingedeeld, gedurende den tijd welken zij bij dezelve, ten einde voorschreven, zullen moeten verblijven, en welk verblijf niet langer dan hoogst noodzakelijk zal moeten wezen, in subsistentie zullen worden gesteld;

5°. Dat van de manschappen die niet bij de depots, maar bij andere onderdeelen van het korps zijn ingedeeld, door de bevelhebbers van de onderdeelen, dadelijk extracten uit het schuldboek, aan de bevelhebbers der depots zullen worden overgemaakt, en dat deze extracten, door de manschappen, die hunne afrekening tot stand gebragt hebben, voor voldaan zal moeten worden geteekend; zullende voor hen, het rappel op het kleeding- en reparatie-fonds, voor de dagen, van absentie, overeenkomstig de bestaande bepalingen, moeten worden berekend, en te goed gedaan;

6°. Dat voor zoo verre de meergemelde milicien van wapenen en ledergoed voorzien mogten wezen, deze objecten, alvorens te worden ingetrokken, naauwkeurig nagezien, de casu quo aan dezelve bestaande defecten, opgenomen, en de rekeningen der manschappen, met de kosten der reparatie van een en ander, belast zullen moeten worden;

7°. Dat aan deze milicien, toen zij van hunne van onbepaald verlof zijn opgekomen, het gewoon geld, voor de heenreis, in dag van de zorg van de gemeente-besturen zal moeten worden uitbetaald; zullende zoodanige vergoeding voor de terugreis alleen mogen worden verstrekt bijaldien de manschappen op het kleeding- en reparatie-fonds niet genoeg te goed hebben, om de reis naar hunne woonplaatsen te doen, ensdan nog in geen geval voor grooter afstand, dan voor dien, van de standplaats van het depot, tot de hoofdplaats der provincie, waarin de man als milicien herkomstig is;

8°. Dat aan de milicien der meerbedoelde ligting, die thans onder de wapenen mogten zijn, het paspoort op den 15den November aanstaande zal worden uitgereikt, en wel bij het onderdeel van het korps, waarbij zij zich zullen bevinden; zullende opzigtelijk het afrekenen hunner wapenen, en uitrusting, mitsgaders het tot stand brengen hunner afrekening overeenkomstig de bestaande verordeningen moeten worden gehandeld, en voorts aan dezoodanigen die niet genoeg te goed hebben op het kleeding- en reparatiefonds op de reis naar hunne woonplaatsen te doen, eenigelijks reisgeld kunnen worden te goed gedaan tot de hoofdplaats der provincie, waarvan zij als milicien behooren;

9°. Dat de bevelhebbers der depots zoo spoedig mogelijk eene opgave van de hoeveelheid benoodigde paspoorten aan het departement van oorlog zullen inzenden, onder bijvoeging, casu quo, van eenen nominatiefven staat der manschappen van de meergemelde ligting, die bij eene der laatste divisien van het algemeen depot der landmagt, N°. 33, gedetacheerd mogten zijn;

10°. Dat de Zuid-Nederlandsche milicien der ligtingen van 1826, die nog in de stambocken, en voor memorie in de sterkte-staten worden gevoerd, van den 15den November aanstaande af, op die boeken en staten gerojeerd zullen worden;

11°. Dat de paspoorten voor zoodanige der hierbedoelde manschappen, die zich in 's rijks hospitalen of in de ziekenzalen, garnizoens-infirmerien, voor den krijgsraad, of met buitenlandsch verlof bevinden, alsmede die het beroep van buitenlandsch zeevarenden uitoefenen, en op reis mogt zijn, eerst aan hen bij hun herstel, of (casu quo) bij hunne terugkomst, aan den krijgsraad bij het korps, of bij hunnen terugkeer in het vaderland, zullen worden uitgereikt en

(*) Deze bepaling van opkomst *bij de depots*, betreft alleen de infanterie en kavallerie. Alle andere manschappen, met uitzondering van wapenen behorende tot de milicien, zullen, zoodra zij verlof bekomen, *bij den staf van het korps* opkomen.

12°. Dat de bevelhebbers der depôts, onder dagteekening van den 1sten Januarij eerstkomende, aan het departement van oorlog, eenen nominatiefven staat zullen inzenden van de manschappen, die alsdan nog in gebreke mogten zijn gebleven hunne afrekening tot stand te brengen, en het paspoort af te halen, met vermelding der provincie, waaruit zoodanige manschappen herkomstig zijn, en zoo mogelijk der plaats alwaar zij zich het laatst met onbepaald verlof hebben opgehouden.

Behalve deze aanschrijving aan de korpsen, zijn de heeren gouverneurs der provincien te gelijk uitgenoodigd, om al de miliciens der ligting van 1826, die zich met onbepaald verlof in hunne provincien bevinden, en die hun, ten allen overvloede nog nader door de onderscheiden bevelhebbers zullen worden aangeteekend, te doen gelasten zich, ten einde voorschreven, binnen of op eenen bepaalden tijd, voor zoo veel de infanterie en kavalerie betreft, bij het depôt, en voor zoo veel de overige korpsen aangaat bij den staf van het korps te vervoegen.

In den *Messager de Gand* leest men het volgende: » Wij hebben uit de patriotsche dagbladen gezien, dat de graaf *de Bailet* naar Berlijn ging vertrekken, met eenen bijzonderen last van het Leopoldsche revolutionnaire bewind. Het is tot heden nog onzeker, of de heer *de Bailet* niet dezelfde verzoening zal te verduren hebben als de heer *Goblet*, en of hij niet zal vertrekken moeten, even zoo als hij gekomen is; doch voor het minst is men zeker, dat de diplomatische aankomeling in zijne zending niet zal slagen; dezelve heeft ten doel van Pruissen de toestemming te bekomen, voor het aanleggen door het belgisch revolutionnair bewind van forten in Kempenland. Het is aan geen twijfel onderhevig dat Pruissen niemmer zijne bewilliging daartoe geven zal; de vraag blijft derhalve over, of men, met Frankrijks toestemming, er overheen zal stappen, en in weerwil van Pruissen de bedoelde versterkte plaatsen aanleggen, even zoo als men met het beleg van het kasteel van Antwerpen en bij de interventie van 1831 gedaan heeft, in de vaste overtuiging dat de Pruissen wel dreigen kunnen, maar zich niet bewegen."

— Van wege het grieksch gouvernement is te Parijs afgekondigd dat, van af den 25 september, de dienst der stoomboten tusschen Frankrijk, Griekenland en Turkije, tot de onderneming van den heer *Cochrane* behoorende, een aanvang genomen heeft. Deze gemeenschap wordt onderhouden: 1° door eene stoomboot, die om de veertien dagen van Marseille naar Malta vertrekt en welke zich gedurende zes uren in de haven van Genua, Livorno en Napels zal ophouden. Deze overtogt zal, bij gunstigen wind, in vijf dagen geschieden; 2° door eene van den Pijreus naar Malta vertrekkende stoomboot, om er de koopwaren en de passagiers, van Marseille komende, in te nemen, en vervolgens naar den Pireus terug te keeren. Deze reis zal slechts twee of drie dagen duren, zoo dat de overtogt van Marseille naar den Pireus in acht of negen dagen wordt afgelegd; 3° door eene stoomboot welke regtstreeks van den Pijreus naar Sijra vertrekt; en 4° door eene vierde stoomboot, welke de reizen van Sijra naar Konstantinopel zal afleggen; de overtogt zal hoogstens in drie en een' halven dag geschieden. Deze gemeenschap tusschen Griekenland en de opgenoemde plaatsen, zal gedurende twaalf jaren voortduren. Het grieksch bewind heeft zich echter het regt voorbehouden, om in dien tusschentijd zoodanige andere middelen van gemeenschap met dezelfde plaatsen, en zelfs met andere ondernemers, tot stand te brengen, als de ondervinding noodzakelijk zal oordeelen, alhoewel, in dat geval, de door den heer *Cochrane* gevestigde dienst daardoor geene verandering zal ondergaan.

DUITSCHLAND

FRANKFORT, den 25sten October.

Z. M. de keizer van Rusland heeft te Warschau aan de voornaamste autoriteiten gehoor verleend, onder anderen ook aan den voorzitter van het stedelijk bestuur en 27 der voornaamste gegoeden. Daarna heeft Z. M. de citadel en de zich aldaar bevindende bezetting in oogenschouw genomen, waarop de Keizer naar Modlin is vertrokken, om de nieuwe vestingwerken op te nemen. Volgens de jongste berigten uit Warschau, van den 18den, bevond Z. M. zich nog aldaar. — Op genoemden dag had het te Warschau gesneeuwd.

— Een berigt uit Berlijn, voorkomende in de courant van Leipzig, noemt onder de maatregelen, welke, zoo men verzekert, op het jongst congres zijn behandeld, ook een, die van wege het Duitsch Verbond voor geheel Duitschland moet zijn verlaagd geworden. Men zoude namelijk als grondslag hebben aangenomen, dat de gewapende magt van Duitschland niet toebehoort aan de afzonderlijke Staten, maar aan alle gezamenlijk; vermits, naar luid van het bondsverdrag, onder de enkele Staten geen oorlog mag bestaan, en dus de troepen ook slechts kunnen bestemd zijn om het Verbond te dienen. Dien ten gevolge zullen de Standenvergaderingen het regt laten varen om de oorlogsbudgets vaststellende bepalen, maar zal daarentegen voor iedereen slechts gelden de Wet van 1815 door het ministerie van oorlog vorderde [illegible]

eene gemiddelde som worden vastgesteld, die jaarlijks op de budgets der staten als vaste post zal voorkomen. In hoe verre deze opgave geloof mag verdienen, is nog niet te beslissen.

— De Groothertog van Saxen-Weimar is na een driedaags verblijf in Dresden, den 18den in Weimar teruggekomen, alwaar ook den 17den de Hertog *Bernhard van Saxen-Weimar*, van zijn' oudsten zoon Prins *Wilhelm* vergezeld, van Stuttgart gekomen, gearriveerd is; alsmede, den 19den, de Fitgroothertogin van Mecklenburg-Schwerin met de Prinses *Helena*.

— Z. M. de Koning van Beyeren heeft een bevelschrift uitgevaardigd, waarbij het koninklijke wapen, dat tot dusverre door hoogstdenzelven gevoerd werd, veranderd is geworden, en wel zoodanig, dat hetzelve niet meer bestaan zal uit het enkele beyersche wapen, maar uit die van al de voornaamste landen, welke thans het koningrijk Beyeren uitmaken. Tevens zal Z. M. in de staatsstukken niet slechts den titel van Koning van Beyeren, maar ook van Paltzgraaf van den Rijn, hertog van Beyeren, Francken en Schwaben voeren.

Bij gelegenheid der viering van Hoogstdeszelfs vijf en-twintig-jarigen troonsdag, heeft Z. M. acht nieuwe beurzen gesticht voor de mogelijken kinderen van leden der burgerlijke orde van verdienste.

— In een bericht uit Konstantinopel van den 7sten september, door het dagblad van Odessa medegedeeld, wordt reeds van een treffen gesproken, hetwelk tusschen de Druzen en de Egyptenaars zou hebben plaats gehad, en waarbij de laatsten het onderspit hadden gedolven. Daar men intusschen regtstreeksche berigten uit Konstantinopel tot het laatst van september heeft, waarin van een' dergelijk treffen geen gewag wordt gemaakt, zoo komt het berigt van het Dagblad van Odessa onwaarschijnlijk, ten minste voorbarig voor.

In hetzelfde berigt leest men voorts de bevestiging van het vroeger vermelde, dat *Ibrahim*-pacha het grootste deel zijner strijdkrachten bij Tarsus zamentrok, waar hij aan de spits van omtrent 12,000 man stond. Een deel der Egyptische vloot kruiste steeds in de golf van Satalie. De pacha van Egypte had op die kust talrijke troepen, die overig de genegenheid voor den onder-koning zochten te winnen. — De opperbevelhebber van het turksche leger aan den Taurus, *Reschid*-pacha, trok zijne voornaamste magt naar Karput bijeen, waar zijn hoofdkwartier zich bevond. Deze nieuwe beweging bewees, dat er thans slechts aan de vervolging van de afgedankte ligte troepen gedacht werd, doch dat *Reschid*-pacha aan den anderen kant zijne opdraagt poogde te vervullen, om namelijk ook in die gewesten de in het Ottomanische rijk ingevoerde beschaving en hervorming voort te planten. Voor het overige hadden de Koerden nu op alle punten geslagen en schijnen gedreven te zijn, zich grootendeels onderworpen, en de enkele overgeblevene stammen, die nog weerstand schenen te willen bieden, hadden de vlugt de woestijn de wijk genomen.

Ook in deze berigten wordt gemeld, dat er op Creta groote onvergenoegdheid heerschte, waaraan de dwingelandij van het egyptisch bestuur de oorzaak was. Van het naar Tripoli gezonden eskader in den Levant, hadden vier schepen bevel ontvangen, onderweg naar de afrikaansche kust te zeilen. Twee engelsche stoomboten, door welke een wetenschappelijke togt ondernomen wordt, doorkruisten in alle rigtingen den Bosphorus, peilden het kanaal en namen alle stroomrigtingen waar, zonder dat de turksche regering deze onderzoekingen eenigen hinderpaal in den weg stelde. — Van het naar Tripoli gezonden eskader was een linieschip en vijf fregatten te Konstantinopel teruggekeerd. Dezelve zouden ontlakeld worden.

BOEKBESCHOUWING.

LE CIEL ETOILÉ, cantate, traduite de Jér. van Alphen, par AUGUSTE CLAVAREAU, *et dédiée à Monsieur* D. E. VAN HASSELT, *Membre de la Seconde Chambre des Etats Généraux.* Utrecht, G. T. VAN TERVEEN et FILS, Libraires. 1835.

Wij haasten ons, eene nieuwe vrucht aan te kondigen van de overige pogingen des Heeren *Clavareau*, om uitmuntende voortbrengselen der Nederlandsche poëzij in Fransche verzen over te brengen. Al wie nog niet overtuigd mogt zijn van de welluidendheid onzer taal, en van haren geschiktheid voor den gang, die behoort slechts den *Sterrenhemel* van *van Alphen* te leiden, zal in dezen opzigt een onovertreffbaar meesterstuk, een juweel in onze letterkunde vinden. Moeijelijke taak heeft de Heer *D. E. van Alphen* aan *Clavareau* toevertrouwd, met hem dit stuk van zijnen overleden vader ter vertaling te bezorgen. *Bowring* beproefde er reeds zijne krachten aan, in eene Engelsche navolging, thans ontvangen wij van *Clavareau*, eene Fransche. Dat vermaarde en het gedicht van *van Alphen* in het zoo eenvoudige opzigt, moet navolgers verliezen, maar hetzelve bezit ook eene groote voortreffelijkheid aan denkbeelden, en deze zijn in deze Fransche overzetting zoo overgegaan, als men billijkerwijze van eenen vertaler vergen kan. Zoowel dezelfde wijs een denkbeeld, hoe getrouw ook wedergegeven, in nadruk verliezen, door de wijze waarop het is uitgedrukt, en hierbij moet den dichterlijken vertaler een zeker geluk dienen, waarom men niet ongepast zegt, dat eene vertaling min of meer *gelukkig* is uitgevallen. Tot een voorbeeld strekke de aanhef van den *Sterrenhemel*, welke in het oorspronkelijke aldus luidt:

» *Nu lust het ons van God te zingen,*
» *Den Schepper van het grootsch heelal;*
» *Den Heer — den Vriend der stervelingen,*
» *Die is; die was; die wezen zal.*"

Hiervoor heeft de Fransche vertaling:

» *Chantons le Créateur de la nature entière,*
» *Chantons l'Arbitre Souverain,*
» *Le Maître des mortels qu'il aime comme un père,*
» *L'Etre increé, l'Etre sans fin!*"

De tweede regel deezer strophe doet in het oorspronkelijke eene treffender werking door de eenvoudigheid der uitdrukking en de meer geleidelijke wijze, waarop de denkbeelden voor den geest worden gebragt; maar zoude de vertaler die uitwerking met evenzeer hebben te weeg gebragt en zijne overzetting gelukkiger geweest zijn, indien hij aldus had geschreven:

» *Chantons, le Souverain de la nature entière,*
» *Qui la terre et les cieux créa*
» *Célébrons des mortels le Roi, l'Ami, le Père,*
» *Qui est, qui fût et qui sera.*"

Doch, het was ons ongerept niet, aanmerkingen te maken, maar veeleer om deze nieuwe lettervrucht van den Heer *Clavareau* de [illegible] bewijs zijner dichterlijke begaafdheid aan te prijzen.

Wij deelen derhalve nog als proeve mede, het algemeen bekende en overheerlijke Recitatief: *daar rijst het tintlend starrenheir enz.*

» *D'étoiles quelle armée innombrable se lève!*
» *La terre, en extase, se tait;*
» *Et les ondes du lac, que nul vent ne soulève,*
» *S'illuminent de leur reflet.*
» *Tout ce qu'on voit est ciel dans l'étendue immense!*
» *Les monts mêmes sont disparus.*
» *Les astres, dans ce grand et sublime silence,*
» *Parlent seuls à nos coeurs émus.*"

De nette uitvoering en de Hollandsche tekst, tegen over de Fransche vertaling geplaatst, dragen mede bij, om dit kleine boekje tot een regt aangenaam lettergeschenk te maken.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Te *Berlijn* is onverwachts overleden de verdienstelijke Hoogleeraar in de Archeologie LEVEZOW, een groot kenner van oude penningen en gegraveerde steenen en Directeur van het Vazen-, Munten- en Gemmen-Kabinet in die stad. Zijn laatste werk is geweest eene levensbeschrijving van den Archeoloog UHDEN. — De zonderlinge zelfmoord van CHARLOTTE STIEGLITZ, die om haren man, door den indruk van een diep treffend lees [illegible] bragt [zie ons n°. van 19 Febr. ll.] is thans ook het onderwerp van geschriften geworden. Behalve een uitvoerig stuk van schreven Dr. STRANZ, een kunstkenner, die zich vroeger SCHLEGEL noemde, in het Duitsche tijdschrift *der Gesellschafter*, is er ter nagedachtenis van de zeldzame vrouw te *Berlijn* een geschrift van TH. MÜNZ verschenen, getiteld: *Charlotte Stieglitz, ein Denkmal.*

POLEN. — Te *Warschau* en *Wilna* wordt eene, in het Poolsch geschrevene, Encyclopedie uitgegeven, in den smaak van het Duitsche *Conversations-lexicon.* Van hetzelve is de eerste aflevering verschenen.

ENGELAND. — De Lords van de Admiraliteit hebben aan den Kapitein JOHNSON opgedragen, om proefnemingen te doen omtrent den invloed van het ijzer op de compasnaald in de ijzeren stoomboten, en deze proefnemingen schijnen aangetoond te hebben, dat in ijzeren vaartuigen het compas genoegzaam van geen nut kan zijn.

FRANKRIJK. — Dezer dagen is te *Parijs* openbaar gemaakt een verslag van de gedurende 1833 in *Frankrijk* gevoerde regtsgedingen, zoowel in burgerlijke als in handelszaken. Daaruit blijkt, dat in 1833, bij de regtbanken der eersten aanleg zijn ingeschreven 139,138 zaken, en, in 1833, 121,560 zaken. Het getal gevoegde regtsgedingen geeft, in 1832, 1 proces voor 258 ingezetenen, voor 412 honders en voor 1206 franken aan grondlasten; in 1833 staat die verhouding als volgt: proces op 267 ingezetenen, op 434 honders en op 1272 franken aan grondlasten. Het getal voor de regtbanken gebragte zaken is, in 1832, 6668 minder geweest dan in 1831; en 1596 minder dan in 1833. In het geheel hebben de regtbanken afgehandeld 127,193 zaken in 1832, en 120,602 in 1833. Ook het getal handelszaken is in 1832 grooter geweest dan in 1833. In 1832 bedroeg hetzelve 116,204 en in 1833 slechts 103,157. Daarvan zijn in 1832 afgehandeld 112,151 zaken, en, in 1833, 95,199. Dit verschil tusschen het getal zich voorgedaan hebbende [illegible] zaken in de beide laatste jaren, doet zich [illegible] feder arrondissement gevoelen, met uitzondering echter van dat van Lyon, alwaar men in 1832 eenige honderd zaken meer dan in 1833 hebben voorgedaan.

NEDERLANDEN. — Wederom zijn twee verdienstelijke Nederlandsche Geleerden, van het tooneel hunner werkzaamheden op deze wereld uitgetreden, maar deze niet, gelijk REDDIUS en HANCOCK, in de kracht hunner levens, maar in gevorderden ouderdom. De Nestor onzer Professoren J. WARNSINK, die de leerstoel in de Oosterache talen eerst aan de Akade-

mie te *Harderwijk* en laatstelijk aan het Athenaeum te *Amsterdam* bekleedde, is in laatstgenoemde stad, op den 22sten dezer, in den ouderdom van 85 jaren overleden. Reeds voor meer dan eene halve eeuw gaf hij proeven van zijne grondige kennis der Oosterselie letteren door de uitgave van zijn doorwrocht Arabisch Woordenboek op den koran enz. (*Lexicon Arabicum in Coranum* etc., Lud. Bat. 1784, in 4to). In verderen leeftijd bepaalde hij de mededeeling zijner kundigheden meer tot zijne leerlingen en geleerde kringen; en zij, aan wie het ten deel viel, van 's mans geleerdheid nut te trekken, stelden dit voorregt daardoor op te hoogeren prijs. Vruchtbaarder in uitgegevene werken was Mr. JACOBUS SCHELTEMA, te *Utrecht*, op den 25sten dezer, in bijna 69jarigen ouderdom overleden. Deze, geheel levende voor de vaderlandsche letteren, deelde de vruchten zijner onderzoekingen gaarne aan het algemeen mede. Het behoorde tot de grootste genoegens zijns levens, van duister punt onzer Geschiedenis op te helderen, eene onbekende bijzonderheid, betrekking hebbende tot de Geschied- en Oudheidkunde van ons vaderland, uit zeldzaam geworden boekwerken op te delven, en aan te dienen. Zijn *Staatkundig Nederland*, waarin hij alle verdwenen Nederlanden, die op het Staatstooneel eene rol hebben gespeeld, treft doen kennen, getuigt van de uitgebreidheid zijner kennis van de Historie des Vaderlands; zijne *Anna en Maria Tavelschouw* van zijnen letterkundigen smaak; zijn *Rusland en de Nederlanden*, waarin hij den invloed, welken ons Vaderland op de ontwikkeling der beschaving in *Rusland* heeft gehad, tot in de kleinste bijzonderheden heeft nagespoord, van zijnen voorbeeldigen ernst van naspuring; zijn *Laatste veldtogt van Napoleon*, zijne Geschiedenis van *de Onoverwinnelijke vloot*, gelijk al zijne werken, van zijnen scherpen en krachtigen stijl, gevormd door de lezing van HOOFT en andere onzer beste schrijvers. Elk zijner geschriften, te veel om hier alle vermeld te worden, maar vooral hetgeen hij geschreven heeft, om *Haarlem* in deszelfs aanspraak op de uitvinding der Boekdrukkunst te helpen handhaven, bewijst, hoe warm zijn hart klopte voor de eer van zijn Vaderland; zijn werk over de *Heksenprocessen* en inzonderheid zijn *Geschied- en Letterkundig Mengelwerk* toonen, hoe hij elke bijzonderheid van Geschied- en Oudheidkunde tot nuttig en aangenaam onderhoud wist aan te wenden. SCHELTEMA was ook Dichter, en men heeft eenige stukken van hem hier en daar verspreid, waarin het niet aan gloed en kracht ontbreekt. De man die van verdienstelijke geschriften [illegible] verrijkt heeft, verdient te meer onzen prijs gesteld te worden, daar hij altijd in betrekkingen en omstandigheden heeft verkeerd, welke hem niet toelieten, zich uitsluitend aan [illegible] letteroefeningen te wijden.

Den plicht te voldoen aan het, mij vaak geblekene, verlangen der lezers [illegible], en mijne in bedaarde gedane belofte, moet ik berigten, dat Mr. VAN BART breedt verklaard dat alle 9 wissels gelden nog werkelijk aanwezig zijn, en beloofd dezelve onverwijld, op dezelfs naam te doen inschrijven op het Grootboek der *Nat.* Schuld.

Hoezeer het velen vreemd zal voorkomen, dat men zich zoveel om niet meer dan *f* 9 gemoeid heeft aan dezen zoo blijken en gematigden mensch te voldoen, zal het toch wel niemand bevreemden, dat ik dadelijk het volle vertrouwen op de stellige belofte stelde. Immers het zou beleedigend zijn, de schijn het minste vermoeden te doen blijken alsof iemand gewetenloos genoeg konde wezen zulk een stellige belofte te doen, zonder *stookie* of vermogen die te vervullen) en mijne herhaalde verklaring gedachtig, dat ik mij daarmede te vreden houden, en alsdan in het overige bergaten zou, [illegible] ik dadelijk naar *Amsterdam*, om niet met de dagvaarding, enz., voort te gaan.

Ik vermacht nu dagelijks het verwijl der Inschrijving, hetwelk men mede belooft heeft te zenden: zoeda is mij een briefje toegezonden van een makelaar, waaruit moet blijken dat de order tot inkoop der Inschrijving bereids gegeven en uitgevoerd is; na dit briefje, ware alle argwaan omtrent Mr. en Mw. VAN BART als heden van eer beschouwende, moet ik dus (onder herhaling van het beloofde bewijs) de zaak als voorloopig in minnelijke geschikt beschouwen; ik *behoud* dan in de bewaring, hoezeer ik in het minst niet geacht wil worden, de *dertigheid* derzelve te verminderen; integendeel de *eventueele* verantwoordelijkheid daarvoor laat ik wel dengdelijk aan Mr. VAN BART over. Top wien dezelve, volgens art. 395 der [illegible] *blijft* rusten. Het wissje zelve kan, meerderjarig geworden, daartoe des verkiezende, verkoopbaar vragen; hetzelve zal, naar ik vertrouw, alsdan geschieden: dat ik edog en alleen dezelfs waar belang op het oog hield, en [illegible] *bevrijde* in eene zaak, die hoe onwettig ook, aan hetzelve *nu* geen *zeer groot* nadeel meer kan berokkenen, dan hetzelve in eene kostbare *procedure* te wikkelen.

Ik hoop dus op deze zaak niet weder terug te komen, tenzij ik daartoe vergunning door [illegible] in het niet voldoen aan eene plegtige, stellige belofte [illegible] het [illegible] van mij den Hr. en Mw. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] welk [illegible] voorspoed wenschende dat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alleen omdat het vroeger gebruikte mij heeft gebrand op mijne handen, dat ik van deze *mogelijkheid* moet gewagen, om niet in het aanzien [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]